

Redaksiyadan

Xalq şairi, xalqımızın sevimlisi Nəriman Həsənzadənin Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə həsr etdiyi - "Mənim ədəbi taleyim-Zamanla, tarixlə görüş" adlı kitabını bu sayımızdan başlayaraq qəzetimizdə çap edirik. Bu kitab təkcə ulu öndər Heydər Əliyevin yox, həm də böyük dövlət xadimi, Azərbaycan üçün çox işlər görmüş Nəriman Nərimanovun və elə Xalq şairi Nəriman Həsənzadənin özünün də həyatına həsr olunub. Ümumiyyətlə, yaxşı, xeyirxah insanların bir zamanlar Nəriman Həsənzadəyə və Azərbaycan ədəbiyyatına elədiyi köməkliklər bu kitabda özünün gözəl əksini tapıb.

Əziz oxucular inanırıq ki, bu yazılar sizin xoşunuza gələcək və Nəriman Nərimanovaya camur, çirkab atan adanlara da bir görk və layiqli cavab olacaq.

Mənim ədəbi taleyim - zamanla, tarixlə görüş

(Ümummilli lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə)

(Əvvəli təsn saylarımızda)

İndi o qeydləri olduğu kimi, Ulu öndərin 100 illik yubiley günlərində ilk dəfə oxuculara təqdim edirik:

Adamlarımız sağlam adamlardır. Bizim gündəlik mübarizədə həm müsbət təfərrüatları, həm də mənfəetləri açıb demək lazımdır;

oxucu bilməlidir ki, o kimi sevməlidir, kimə nifrət etməlidir. Yəni yazıçı mövqeyi aydın olmalıdır;

O, bu fikrini bir də incələdi ki, mənə aydın olsun.

Çox incə, zərif olmalıdır, - dedi. - Bu fikirlər əsl yazıçı kimi, bədi sözün gücü ilə deyilməlidir. Mən şablonun əleyhinəyəm.

Siz görək özünü bir-birinizə xeyirxah olasınız;

qəzetdə gedən materiallarda üslub müxtəlifliyinə diqqət verin;

"mən yazdığım kimi yazmırsansa, demək şair, yaxud yazıçı deyilsən" - bu, düzgün münasibət deyil;

tənqid - kəskin, düzgün və xeyirxah olmalıdır. Əsəri yerə vurmaq, müəllifi öldürmək üçün yox, kömək üçün yazılmalıdır. Təəssüf ki, tənqid bəzən sinfi düşmənçilik yaradır. Sağlam şərait işə qalır kənardır.

rus dilini görək yaxşı bilsiniz. Rusca yazanlar da görək azərbaycanca yaxşı bilsinlər. Beləliklə, dünya ədəbiyyatını, rus ədəbiyyatını öyrənmək lazımdır.

Azərbaycançılıq - yalnız adda yox, xarakterdə olmalıdır;

"Ədəbiyyat və incəsənət" qəzeti yaradıcılıq ittifaqlarının qəzetidir.

"Literaturnaya qazeta"-nı (SSRİ Yazıçılar İttifaqının ədəbi orqanı idi) etalon götürün. Həmin qəzetin səhifələrində gedən materialların bəzilərini oxuyanda, elə bilirsen ki, ədəbiyyataid material deyil, amma çox lazımlı və maraqlıdır. Çünki ədəbiyyatçı mövqeyindən yazılmışdır;

tariximizi, ədəbi irsimizi daima diqqət mərkəzində saxlayın;

bu gün Respublikada gedən hərəkət qəzetdə öz əksini tapmalıdır. İctimai-siyasi hadisələrdən qəzet kənarında qala bilməz;

işlərinizi bu istiqamətdə davam etdirin;

ümumittifaq miqyasda materiallar verin (keçmiş SSRİ məkanı nəzərdə tutulurdu);

cəmiyyətimizə yad ünsürlərə mübarizə, antipodlarla mübarizə məsələlərinə aid

materiallar verin; beynəlxalq həyatı qəzet işıqlandırılmalıdır. Xüsusilə bu, rus dilini bilməyən oxucularımız üçün daha çox lazımdır;

Azərbaycan dilinin gözəlliyi məsələsi ayrıca bir söhbətdir. Bu, qəzet səhifələrində deyilməlidir;

tərcüməəsərlərinin dili ağırdu, zəifdi, oxumaq olmur. İkrax hissi oyadır. Kim gəldi, tərcümə edir. Bu, düzgün deyil;

ümumiyyətlə, ədəbi dil barədə çox az danışılır. Dilçilərimiz, ədəbiyyatçılarımız dilin gözəlliyi barədə çıxışlar etməlidir;

dil mədəniyyəti, ədəbi dil, tərcümə dili barədə söhbət keçirmək lazımdır. Bu, böyük problemidir;

qəzet tərcüməçi kadrların yetişməsinə kömək məqsədilə materiallar verməlidir;

əlbəttə, qəzetdə keyfiyyət məsələsi birinci yerdə olmalıdır;

tənqid obyektiv, köməkdici olmalıdır. Şit, hədsiz təriflərdən qaçın, epitetləri az işlədin. "Görkəmli", "Böyük" kimi epitetləri nəzərdə tutulur. Həm də bu epitetlər alimlər haqqında deyilir. Bəs, Maksim Qorki haqqında yazsanız, hansı epitetləri işlədər-

siniz?

materiallarda forma rəngarəngliyinə, təqdimat yeniliyinə fikri artırın.

redaksiya heyətini yeniləşdirin, işləyən adamları cəlb edin. Fəxri adamlar biriki nəfər oldu, bəsdid.

işləməyən işçiləri azad ələyin.

Hamı haqqında eyni məqalələr verməyin. Hamı tərifləyin. "Eyniləşdirmə" məsələsi

ləsindən qaçın.

qəzetin səhifələrində ədəbiyyatın inkişafına kömək edən canlı, maraqlı diskussiyalar açın;

abidələrin qorunması və tariximiz barədə verdiyiniz materialları davam etdirin; sərəştəsi ("kompetensiyası" işlətməmişdi) olmayan adamları redaksiyaya yaxın qoymayın. Çünki onlar ayrı-ayrı sahələrə aid çıxış edəceklər və sizin qəzetin profilinə uyğun olmayacaq;

respublikada çoxlu miqdarda qəzetlər çıxır, görək onlar bir-birini təkrar etməsinlər;

bunu da nəzərə almaq lazımdır ki, cəmiyyət yalnız oğruların, öyrlələrdən ibarət deyil, müsbət cəhətləri də vermək lazımdır. Bütün hər şeyi qaralamaq da düzgün olmazdı.

təəssüf ki, bizdə dil mədəniyyəti ilə yoldaşlar az məşğul olurlar. Bəzən qəzet səhifələrində elə qəribə cümlələr, keçidlər olur ki, heç bilmirsən, bu nə istəyir;

"Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetində də ağır dilə yazılmış materiallar gedir;

dilçilərimiz, ədəbiyyatşünaslarımız dilimizin gözəlliyi, eləcə də ədəbi dil barədə az

danışırlar. Məlumdur ki, ədəbiyyatda və incəsənətdə subyektivlik daha çoxdur. Bu, böyük xəstəlikdir. Hamıya elə gəlir ki, o böyükdür. Hədsiz təriflər deyilir. "Krupneyşiy", "Vidayuşşeyasya" kimi epitetlər, özü də adi alimlər haqqında deyilir. Bundan kənara qaçın;

qlavlitlə də (senzor, mətbuata dövlət nəzarətçisi) dil tapmaq lazımdır. Bundan böyük faciə yaratmaq lazım deyil;

gənclərə geniş yer verilməlidir. İyirminci illərdə ilk dəfə çıxış edən gənclər, indi bizim sovet ədəbiyyatımızın əsasını qoyanlardı. Görək geniş imkanlar verilsin, bu qəzetin səhifələrində müxtəlif fikirlər söylənsin, rəylər deyəlsin, canlı diskussiyalar olsun ki, bizim ədəbiyyatın və incəsənətin inkişafına xidmət etsin.

Heydər Əliyev Sov. İKP MK-nın ədəbiyyat, incəsənət haqqında qərarlarını da xatırladı. Təvsiyə etdi ki, bunları bilmək sizin qəzet üçün vacibdir.

Təbiidir ki, Respublika rəhbərinin belə bir xeyir-duşından sonra biz redaksiyada işə böyük həvəslə başladığımız.

"Ədəbiyyat və incəsənət"də Baş redaktor işlədiyim müddətdə biz Heydər Əliyevin demək olar ki, bütün çıxışlarını qəzet səhifələrində verirdik. Onun elə çıxışı, söhbəti, müsahibəsi olmazdı ki, orada millətin tarixinə, taleyinə toxunmasın. Respublikanın mövcud həyatının canlı mənzərəsi olmasın, ədəbiyyat, mədəniyyət və incəsənət məsələlərindən danışmasın.

Özüylə Respublikanın həyatına yeni ab-hava, yaradıcılıq əhval-ruhiyyəsi gətirmişdi.

O, millətin "KQB" xofundan, "Xan və dehqan", Novruzəli kimi qul təbiətindən tamam xilas etmək is-

təyirdi.

Biz onun yanında özümü-zə oxşayırdıq.

Biz əvvəllər Azərbaycandan millətə bu qədər yaxın ola nə belə siyasi rəhbər, nə belə Mərkəzi Komitənin Birinci katibi, nə də ziyalıları belə duyan, başa düşən, qoruyan "KQB" rəhbəri görmüşdük.

Onun gəlişiyə klassik yazıcılarımız, böyük adamlarımız da bir-bir pyedestallarına qalxdılar, heykəlləşdilər.

Nəsimini, Füzulini, C.Cabbarlı, H.Cavid, M.Cəlili, S.Vurğunu, N.Nərimanovu, M.Hüseynzadəni və b. şəhərin ən görkəmli yerlərində "gördük". Onlar da minlərlə milyonlara qarışdılar. Millətimizin sayı artdı.

Hüquqşünas dostum İkrax Kərimov danışdı ki, xalq rəssamı Cəlal Qaryaqdı mənim yanımda hönkür-hönkür ağlayırdı ki, Nəriman Nərimanovun heykəlini /indiki heykəli/ on ildə hazırlamışam, emalatxanada toz altında qalıb.

Heydər Əliyev o heykəli nəinki Bakının ən görünlü yerində, hətta Rusiyanın Ulyanovsk şəhərində də ucaldı.

Klassik yazıçılarımızın yubileyləri bir il davam edirdi. Haqlarında çox danışılır, kitabları çox çıxırdı. O da bunu istəyirdi.

Heydər Əliyev istedadları seçib irəli çəkir, yaxşılardan qoruyur, qiymətləndirir, ədalətli müdafiə edirdi.

Biz bildirik ki, o, qəzetimizin hər nömrəsini oxuyur, lazım gələndə orda yazılanlara öz səviyyəsində reaksiya verirdi.

Bir məqalədə sərin ayrılan içmək üçün gəlib növbəyə duran fəhlənin növbəsinin əlindən alınması, döyülməsi və nəhayət, 4 il iş alması ilə nəticələnən ağır taleyi təsvir edirdi.

Məqaləni redaksiyanın əməkdaşı Sabir Məmmədov yazmışdı.

(Ardı var)

Nəriman HƏSƏNZADƏ

